

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๑๐/๕๒๒๘

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถนนนนทบุรี ตำบลบางกระสอ

อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การให้ความเห็นชอบและรับรองเอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒) ร่างเอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน (Concept Note on ASEAN Strategy for Carbon Neutrality) พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่อง การให้ความเห็นชอบและรับรองเอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) รวมทั้งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในด้าน (๒) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และ (๕) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเป็นมาของการจัดทำเอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน

๑.๑ ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers : AEM) ครั้งที่ ๕๓ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๔ มาเลเซียได้เสนอให้มีการจัดทำเอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน ซึ่งที่ประชุมฯ ได้มอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat : ASEC) ร่วมกับสถาบันวิจัยเศรษฐกิจเพื่ออาเซียนและเอเชียตะวันออก (Economic Research Institute for ASEAN and East Asia : ERIA) ไปดำเนินการ

๑.๒ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ สำนักเลขาธิการอาเซียนได้เวียนร่างแรกของเอกสารแนวคิดฯ ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนพิจารณา และในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขร่างดังกล่าวตามความเห็นที่ได้รับจากประเทศสมาชิกอาเซียน

๑.๓ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ สำนักเลขาธิการอาเซียนได้เวียนหนังสือของประธานคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Economic Integration : HLTF-EI) ซึ่งขอให้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนให้ความเห็นชอบ (endorse) ร่างเอกสารแนวคิดฯ ภายในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ ก่อนเสนอต่อที่ประชุมคณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Council) ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เพื่อให้การรับรอง (adopt) ต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยในเชิงนโยบาย และมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะช่วยยกระดับการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมให้เกื้อหนุนกันและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและ

การประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ที่ประชุมคณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีกำหนดจะให้การรับรองร่างเอกสารแนวคิดฯ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ทั้งนี้ เพื่อให้ทันกำหนดการดังกล่าว ประธานคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียนได้ขอให้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนให้ความเห็นชอบร่างเอกสารแนวคิดฯ ภายในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ หรืออย่างช้าไม่เกินวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ จึงมีความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

การจัดทำเอกสารแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้อาเซียนสามารถบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจได้ในลักษณะที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยการจัดทำยุทธศาสตร์ของอาเซียนจะช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ เช่น ทำให้อาเซียนเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนด้านการปล่อยคาร์บอนต่ำ และช่วยส่งเสริมนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่า เป็นต้น ในทางกลับกัน หากอาเซียนไม่พัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่ประสานกัน ก็อาจเกิดความเสี่ยงต่อความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออก และอาจทำให้อาเซียนไม่ได้ประโยชน์จากการปรับเปลี่ยนการผลิตทั่วโลกสู่ทางเลือกสีเขียว ดังนั้น เอกสารแนวคิดฯ จึงเสนอให้อาเซียนร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์เรื่องความเป็นกลางทางคาร์บอน โดยต่อยอดจากข้อริเริ่มด้านความยั่งยืนอื่น ๆ ภายใต้ประชาคมอาเซียน ทั้ง ๓ เสา เช่น กรอบเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแถลงการณ์ร่วมอาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

ในการนี้ เอกสารแนวคิดฯ เสนอให้ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย ๕ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ (๑) การพัฒนาบัญชีก๊าซเรือนกระจก (๒) การพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาบนพื้นฐานทางธรรมชาติและระบบนิเวศ (๓) การพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้กลไกตลาด (๔) การลงทุนในเทคโนโลยีลดการปล่อยคาร์บอน และ (๕) โครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมและยั่งยืน รวมถึงเสนอให้มีการจัดทำแผนดำเนินงาน (Implementation Plan) และกลไกติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้ ตั้งเป้าให้เริ่มต้นการยกกร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวภายในไตรมาสแรก ของปี ๒๕๖๖ และให้ยุทธศาสตร์และแผนดำเนินงานได้รับความเห็นชอบภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๖

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศ รวมถึงไทย ได้มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น อาเซียนควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกันถึงนิยามของคำศัพท์และแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นกลางทางคาร์บอน ควรคำนึงถึงความหลากหลายและสถานการณ์ของแต่ละประเทศ รวมถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยควรสนับสนุนการเข้าถึงเงินทุนและเทคโนโลยี และควรต่อยอดการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม ตลอดจนปรึกษารื้อกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง เป็นต้น ซึ่งสำนักเลขาธิการอาเซียนและสถาบันวิจัยเศรษฐกิจเพื่ออาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้นำข้อคิดเห็นดังกล่าวไปปรับปรุงร่างเอกสารแนวคิดฯ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้ว

ทั้งนี้ ร่างเอกสารแนวคิดดังกล่าวมีสาระไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญามตามตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยร่างเอกสารฯ เป็นเพียงการนำเสนอแนวคิดที่จะใช้เป็นจุดตั้งต้นสำหรับการดำเนินการขั้นต่อไป ได้แก่ การจัดทำยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนเห็นพ้องกันว่าจะต้องมีกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ต่อไปในอนาคต เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนและทุกเสาของประชาคมอาเซียน

๕. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงพาณิชย์ในฐานะหน่วยงานประสานงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้ประสานสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำนโยบายและแผนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย รวมถึงการจัดทำเป้าหมายของประเทศในเรื่องการลดก๊าซเรือนกระจก และได้รับแจ้งว่าไม่ขัดข้องในหลักการต่อร่างเอกสารแนบคิดฯ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น อาเซียนควรศึกษาความเป็นไปได้และขอบเขตการดำเนินงานด้านความเป็นกลางทางคาร์บอนกับทิศทางการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน ควรส่งเสริมโอกาสในการได้รับการสนับสนุนจากประเทศคู่เจรจาหรือภาคภายนอกอาเซียน และควรพิจารณาต่อยอดจากการดำเนินงานเดิมและคำนึงถึงกลไกการดำเนินงานที่มีอยู่เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน เป็นต้น ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้แจ้งข้อเสนอแนะดังกล่าวต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนและเน้นย้ำให้นำไปใช้ประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ต่อไปแล้ว

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงพัฒนาการเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอนด้วยแล้ว

นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้ส่งร่างเอกสารแนบคิดฯ ให้กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาให้ความเห็นด้วยแล้ว เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

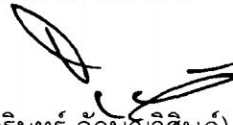
๖.๑ เห็นชอบร่างเอกสารแนบคิดเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียนเพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำในร่างเอกสารดังกล่าว ที่มีใช้สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทย ขอให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๖.๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายให้ความเห็นชอบร่างเอกสารดังกล่าวในฐานะรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน

๖.๓ ให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในฐานะคณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายให้การรับรองร่างเอกสารดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักยุโรป

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๔๐๒

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๒๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ europe2.dtn@gmail.com